Herstelrecht als aanvulling op het strafrecht

Lesbrief

rjn restorativejustice.nl

Colofon

© 2016 - Stichting Restorative Justice Nederland

Mits de bron wordt vermeld is het toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren dan wel op andere wijze te vermenigvuldigen.

Disclaimer:

De fragmenten uit het boek "Dader" mogen alleen gebruikt worden in het kader van dit lespakket. Voor meer informatie: www.adames.nl
De rap "Als ik je zie dan groet ik je" mag alleen gebruikt worden in het kader van dit lespakket. Voor meer informatie: www.kami-kazi.nl
De tekeningen van Julie Rosebud mogen alleen gebruikt worden in het kader van dit lespakket. Voor meer informatie: www.julierosebud.nl

Auteurs:

Anneke van Hoek, Joost Oude Groen, Gert Jan Slump

In samenwerking met:

Hester Radstake
Reynaldo Adames
Julia Roeselers AKA Julie Rosebud
Safoan Mokhtari AKA Kami-Kazi
Lieke van Eerdt (Open Schoolgemeenschap Bijlmer - OSB)
Onno Kroese (Christelijke Scholengemeenschap Buitenveldert - CSB)

Financiering:

Stichting Achmea Slachtoffers en Samenleving
Stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland

Besteladres:

Stichting Restorative Justice Nederland
Postadres: Stadhouderskade 71, 1072 AE Amsterdam
Telefoon: +31 (0) 6 24676867
Internet: www.restaorativejustice.nl
E-mail: communicatie@restorativejustice.nl

rjn restorativejustice.nl

Inhoud

1 Inleiding 4
Wat ga je doen? 4
Wat ga je leren? 4
Opdracht 1: Iets goedmaken, is dat makkelijk? 4
2 Slachtofferperspectief 5
Opdracht 2: Wie kunnen er direct of indirect getroffen worden door een misdrijf? 5
Opdracht 3: Wat denkt en voelt een slachtoffer? 6
Opdracht 4: Behoeften van slachtoffers 7
3 Daderperspectief 8
Opdracht 5: Lees en markeer de tekstfragmenten uit het boekje “Dader” 8
Opdracht 6: Vind je dat een jongere die een delict heeft gepleegd de kans moet krijgen om iets goed te maken richting het slachtoffer en de omgeving? 11
4 Herstelrecht en strafrecht 12
Opdracht 7: Lees de tekst over herstelrecht en strafrecht 12
Opdracht 8: Schrijf op welke nieuwe kennis of inzichten je hebt gekregen 15
Opdracht 9: Belangrijke woorden 16
5 Bepaal je positie: wat vind jij? 18
Opdracht 10: Bedenk argumenten bij de stellingen ter voorbereiding op het klassikale debat 18
Opdracht 11: Lees de rap “Als ik je zie dan groet ik je” 18
Opdracht 12 a: Schrijf zelf een rap, gedicht of klein opstel (blog) waarin je verwoordt wat jij vindt van herstelrecht 19
Opdracht 12b: Maak een fotocollage, filmpje of vlog over wat jij vindt van herstelrecht 19

1 Inleiding

Wat ga je doen?

De komende drie lessen ga je samen met je klas kennismaken met de basisbeginselen van het strafrecht en het herstelrecht. Tijdens de lessen krijg je fragmenten te zien uit de documentaire "Als ik je zie dan groet ik je" van Julia Roeselers. Deze documentaire is eind 2015 uitgezonden op de televisie bij de NCRV. Verder krijg je opdrachten ter voorbereiding op de lessen en word je uitgedaagd actief met de stof aan de slag te gaan en je mening over herstelrecht te vormen en te uiten.

Mocht je de hele documentaire "Als ik je zie dan groet ik je" willen zien, dan kan dat via internet: http://www.npo.nl/2doc/28-10-2015/KN_1674210
Lengte: 55 minuten 51 seconden
Producent: Viewpoint Productions / Valerie Schuit. Zie: www.viewpointdocs.com

Wat ga je leren?

Gedurende de lessen ga je leren om:

- Te benoemen wie er zoal direct of indirect getroffen kunnen zijn door een misdrijf
- Je te verplaatsen in een slachtoffer van een misdrijf en te leren gedachten, gevoelens en behoeften van slachtoffers te benoemen
- Je te verplaatsen in een dader van een misdrijf en te leren gedachten, gevoelens en behoeften die daders hebben na het plegen van een misdrijf te benoemen
- Verwoorden waarom het al dan niet lastig is om het goed te maken met een ander na een conflict of ruzie
- Te leren wat herstelrecht is en hoe bemiddeling tussen een slachtoffer en een dader er uit kan zien
- De belangrijkste verschillen tussen strafrecht en herstelrecht te benoemen
- Je mening te vormen over herstelrecht en je beargumenteerd uit te laten over of je voor- of tegenstander van van herstelrecht bent als aanvulling op het strafrecht

Opdracht 1: Iets goedmaken, is dat makkelijk?

Bij herstelrecht worden, na een delict, het slachtoffer en de dader uitgenodigd om (als ze dat willen) onder leiding van een bemiddelaar met elkaar in gesprek te gaan zodat de dader excuses aan kan bieden en kan kijken hoe hij/zij de situatie weer zoveel mogelijk kan herstellen en goedmaken.
Haal jezelf een situatie voor de geest waarin je ruzie had met iemand.
Heb je het toen goedgemaakt?
Zo nee, waarom niet?
Zo ja, hoe ging dat? En was dat makkelijk, of niet?

2 Slachtofferperspectief

Jullie krijgen in les 1 van deze lessenserie over herstelrecht enkele fragmenten te zien uit de documentaire “Als ik je zie dan groet ik je”. In de documentaire maken jullie kennis met Julia die slachtoffer is geworden van een overval in het café waar zij werkt. De daders blijken jongens te zijn van 13 en 14 jaar, waarvan er eentje bij haar in de straat woont en wiens moeder ze regelmatig tegenkomt. Julia vraagt zich af hoe ze met deze situatie moet omgaan.

Opdracht 2: Wie kunnen er direct of indirect getroffen worden door een misdrijf?

Directe en indirecte slachtoffers
Schrijf op wie er zoal geraakt (‘geschrokken en betrokken’) kunnen zijn door de overval in het buurtcafé uit de documentaire “Als ik je zie dan groet ik je”.

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Opdracht 3: Wat denkt en voelt een slachtoffer?

Een oefening aan de hand van gedachtenwolkjes

Schrijf in onderstaande tekening in de 'wolkjes' wat Julia zoal zou kunnen denken en voelen in deze situatie.

Via vlogs (video-blogs) vertelt Julia in de documentaire wat er gebeurt en hoe ze zich voelt vlak na en in de maanden na de overval.

Opdracht 4: Behoeften van slachtoffers

Stel dat jij zelf slachtoffer zou worden zo'n soort overval. Waar zou je dan behoefte aan hebben, denk je: gelijk na het incident en in de weken / maanden daarna? Schrijf deze behoeften op in onderstaand schema.

Behoeften van het slachtoffer direct na de overval
1.
2.
3.
4.
5.
Behoeften van het slachtoffer enkele weken / maanden na de overval
1.
2.
3.
4.
5.

3 Daderperspectief

Neem een kijkje in het hoofd van een dader

Reynaldo Adames heeft een paar jaar in de gevangenis gezeten voor meerdere overvallen. Toen hij vast zat is hij in contact gekomen met een vrouw die slachtoffer is geweest van een overval en die daar in een gesprek met hem over heeft gepraat.
Deze confrontatie heeft een proces bij hem in gang gezet, dat geleid heeft tot een aantal herstelgesprekken die hij is aangegaan met verschillende slachtoffers van de overvallen die hij zelf heeft gepleegd.
Hij is ondertussen al weer jarenlang een vrije burger en een echte voorstander van herstelrecht geworden. Hij heeft zijn eigen bedrijf als schrijver, spreker, trainer en consultant. Over zijn ervaringen heeft hij o.a. het boek "Dader" geschreven.

Opdracht 5: Lees en markeer de tekstfragmenten uit het boekje "Dader"

Lees onderstaande fragmenten en geef met een markeerstift aan welke fragmenten er voor jou uitspringen.

Fragmenten uit het boekje `Dader´

Ik ben nooit eerder een dader geweest
Toen ik de overvallen pleegde, voelde ik me een gangster
Toen ik aangehouden werd, was ik een verdachte
Toen ik veroordeeld werd, was ik een veroordeelde crimineel
Toen ik in de gevangenis terechtkwam, was ik een gedetineerde
Pas toen ik oog in oog stond met een slachtoffer,
en onder ogen moest zien wat de gevolgen waren van mij daden,
pas toen,
toen werd ik een dader

Ontkennen

Ik had mezelf zo geprogrammeerd dat ik onschuldig was. Door te ontkennen sluit je automatisch de mogelijkheid uit dat je aan slachtoffers denkt, je moet je anders opstellen en gedragen; als een onschuldige. Maar onderhuids ontstaat er dan wel verharding. (...)
Mensen vragen mij weleens: waarom bleef je ontkennen? Mijn eerste antwoord is dan altijd: vrijheid (...). Een andere reden is ook gewoon omdat ik wilde winnen van het systeem. Ik zag mijn straf als resultaat van een slecht verweer (...). Met de slachtoffers had het in eerste instantie niets te maken (...)

Slachtoffer van je eigen daden

Nooit werd er gesproken over wat de consequenties zijn voor slachtoffers of nabestaanden of de samenleving in het geheel. (...) De gesprekken gingen eerder over wat wij kwijt zijn geraakt, dat wij niet bij geboorten, sterfgevallen of andere familie gerelateerde aangelegenheden aanwezig kon zijn. Ik heb veel mannen meegemaakt die jammerden dat ze voor een tijdje vastzitten, dat relaties verbroken werden en dat de vrienden niet op bezoek kwamen.
Ik was er zelf een die veel kwijtraakte. Mijn relatie werd verbroken terwijl ik binnen zat, ik zag mijn dochter opgroeien tijdens 'Ouderkind dagen. Mijn huis werd ontruimd en ik kreeg er ook een fikse rekening voor. Zodoende werd ik slachtoffer van mijn eigen daden. Maar nog steeds geen dader.

Nadenken over de gevolgen voor slachtoffers en de samenleving
De politie en de rechercheurs in het bijzonder hebben me nooit laten denken over de slachtoffers. Het ging bij hun vooral om het te kunnen bewijzen dat ik er bij betrokken was en wat mijn aandeel zou zijn. Ik zou boeten en jarenlang de gevangenis in gaan. "Denk maar aan een jaartje of vijf jongen!" En dat laat zien dat je voor de wet zo'n misdaad tegen de staat pleegt en niet zozeer tegen een mens.
De officier van Justitie vermelde dat de samenleving geschokt en beroerd was vanwege de overvallen. Een uitspraak die me weinig deed, want de samenleving en ik hadden sowieso al geen goede verstandhouding.

Confrontatie met slachtoffers

Tijdens een rondleiding aan jongeren in de Penitentiaire Inrichting Lelystad kwam ik in aanraking met een mevrouw die bij een bank werkzaam was en overvallen werd. De jongeren mochten allemaal vragen stellen aan mij en de eerste vraag was; "Meneer wat heeft u gedaan?"
Ik vermelde dat ik onschuldig vast zat en verdacht werd van het plegen van overvallen.
Op dat moment hoorde ik die mevrouw roepen: "Weet jij wel wat dat met iemand doet jongen? Ik werkte bij een bank en ik werd overvallen!" Ze vertelde dat ze niet meer werkte, dat ze getraumatiseerd was en niet alleen in de avond naar buiten durfde. Ze ging los en keek mij aan alsof ik degene was die haar had overvallen.
Dat was voor mij een confrontatie die ik niet zag aankomen. Eerst had ik zoiets van, het zal wel. Ik keek de penitentiaire inrichtingswerker aan met ogen die zeiden: je had me niet verteld dat ik dit kon verwachten. Maar ik bleef zitten en ik luisterde naar haar, haar ogen waren vochtig en ze was heel erg emotioneel geworden. Het raakte mij, voor het eerst was ik echt geraakt over het feit wat een overval met een slachtoffer doet.
Die avond in mijn cel had ik het moeilijk. Ik moest denken aan al de overvallen die ik heb gepleegd. Alle dingen die ik heb gedaan flitsen voorbij en ik voelde me ook voor het eerst schuldig, ik zag mijn moeders ogen in haar gezicht en ik kon geen kant op. (...)
Ik moest er iets mee doen. Het was toen dat ik besloot dat ik in aanraking zou komen met slachtoffers. (...) Er gingen wel veel gedachten door me heen. Wat nou als er iemand tussen zit die wraak zou willen nemen? (...)

Van de slachtoffers heb ik kunnen horen wat zij nog steeds dagelijks ervaren. De angst om ergens weer aan het werk te gaan. De boosheid van een daad die gewelddadig was en angstig tegelijk. Het besef dat iemands leven op het spel gezet werd.

Een ding dat me bij gebleven is, is dat het slachtoffer een monster verwachte. Ze zei: “ik verwachtte een monster, en toen kwam jij aanlopen. Je had net zo goed mijn buurjongen kunnen zijn.” En dat zorgde weer voor angst, want toen zei ze: “maar wie kan ik dan nog vertrouwen?”
Zij bracht weer dat stukje mens in mij naar voren. Waar ik in de gevangenis steeds hoorde hoe slecht ik ben geweest en dat ik een crimineel ben. Hier waren twee mensen met elkaar in gesprek. Een slachtoffer die aan de dader vraagt wat bezielde je? Was je onder invloed? Maar ook vragen als wat zijn je plannen voor de toekomst, wat doe je hier allemaal in de gevangenis. (...)
Vragen als wat doe je zoal in de gevangenis geeft de gevangenis ook een andere betekenis. Ik zat daar dan niet voor genoegdoening of voor vergelding, maar hoe kom ik er weer uit. Kom ik uit de gevangenis als iemand die dit weer zou kunnen doen of als iemand die dat leventje achter zich laat nu dat hij de kans heeft gekregen om te zien wat het met een ander doet. (...)

Andere kijk op het plegen van delicten

Het is nu moeilijk een overval te plegen als je weet wat dat bij een ander heeft gedaan. Misschien veel te laat, maar je gaat nadenken hoe zou het zijn als iemand je moeder overvalt, of je oma en wat voor effect dat op ze zal hebben.
Ik geloof nu dat recidive ook hiermee te maken heeft. Als je niet weet wat het met een ander doet is de kans groter dat je het weer doet, dan wanneer je het niet weet of het steeds uit de weg probeert te gaan.

Vergeving

Vergeving van iemand krijgen kan zo bevrijdend zijn. Het maakt de daad niet ongedaan, maar het schept wel ruimte voor iets nieuws, iets positiefs en ook de mogelijkheid om verder te kunnen. Voor zowel het slachtoffer als de dader.
Maar vergeving is iets wat je ook aan jezelf zou moeten geven. Bij een delict doe je jezelf namelijk ook iets aan. Niet alleen een celstraf als gevolg, maar je voegt negatieve aspecten toe aan je hele zijn.
Ik heb veel medegedetineerden gekend die zo boos waren op zich zelf, dat ze ook aan zelfverwonding deden. Dat ze zichzelf ook niet meer de moeite waard vonden.

Re-integratie

Het is alweer bijna negen jaar later en ik zie mezelf ook niet meer als dader. Ik zie mezelf nu eerder als vader, man, zoon en broer van. Een participerende deelnemer in onze samenleving en deelgenoot in de ontwikkelingen rondom herstel.
In het begin schreef ik dat de samenleving en ik geen goede verstandhouding hadden. Nu ben ik zelf onderdeel van dezelfde samenleving. Ik leef er en maak er actief deel van uit met al de medemensen die ik om mij heen heb. Ik heb ook andere vrienden dan de vrienden die ik vroeger had. Het leven draait dan ook niet meer om snel geld verdienen op straat, dure sieraden en dergelijke willen hebben. Maar gewoon een gezond en gelukkig bestaan willen leiden.

Opdracht 6: Vind je dat een jongere die een delict heeft gepleegd de kans moet krijgen om iets goed te maken richting het slachtoffer en de omgeving?

Waarom wel? Waarom niet?
Formuleer en onderbouw je mening:

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

4 Herstelrecht en strafrecht

Opdracht 7: Lees de tekst over herstelrecht en strafrecht

Lees onderstaande inleiding over strafrecht en herstelrecht. Markeer fragmenten die er voor jou uitspringen.

Inleiding over strafrecht en herstelrecht

"Oog om oog maakt de hele wereld blind" – Mahatma Ghandi
"I have always found that mercy bears richer fruits than strict justice." — Abraham Lincoln

Wat is strafrecht?

Er zijn twee soorten strafbare feiten: overtredingen en misdrijven. Overtredingen zijn relatief lichte vergrijpen, misdrijven zijn ernstigere delicten. Alle strafbare feiten staan in wetten, zoals in het Wetboek van Strafrecht en bijzondere wetten zoals op het gebied van wapens, drugs, economische delicten e.d.
Als iemand een strafbaar feit pleegt, kunnen er straffen en/of maatregelen volgen. In het strafrecht in Nederland is het zo geregeld dat de politie verantwoordelijk is voor de opsporing van strafbare feiten en het Openbaar Ministerie de vervolging van de verdachte op zich neemt. In de meeste gevallen volgt het opleggen van een straf door een uitspraak van de (straf)rechter.

De strafrechtelijke procedure in een notendop[1]

1. *Opening onderzoek ter zitting*
   De politierechter opent de zitting en controleert de persoonsgegevens van de verdachte. Daarna zal de verdachte gewezen worden op het feit dat hij/zij niet verplicht is te antwoorden op vragen. Ook zal de rechter de verdachte vragen goed op te letten.
2. *Tenlastelegging*
   Na de opening van de zitting zal de officier van justitie vertellen waar de verdachte van verdacht wordt.
3. *Onderzoek door de politierechter*
   Na de tenlastelegging volg het onderzoek van de rechter. De rechter zal proberen de waarheid boven tafel te halen door vragen te stellen en het dossier door te nemen. Ook kunnen er getuigen gehoord worden.
4. *Requisitoir*
   Na de het onderzoek door de rechter zal de officier van justitie zijn mening over de zaak geven. Ook zal de officier de strafeis bekend maken. De verdachte hoort dan de straf die de officier van justitie passend vindt.
5. *Pleidooi*
   De advocaat van de verdachte houdt nu een pleidooi voor de verdachte. De advocaat

[1] Ontleend aan http://www.advocaat-politierechterzaken.nl/procedure-voor-de-politierechter/

kan pleiten voor vrijspraak of strafvermindering. Het hangt altijd van de feiten af hoe het pleidooi vorm zal krijgen.

6. *Repliek en dupliek*
   Na het pleidooi mag de officier van justitie reageren op de advocaat. Daarna kan de advocaat wederom reageren op de advocaat.
7. *Het laatste woord*
   De verdachte mag als laatste nog wat zeggen als hij/zij dat wil.
8. *Uitspraak*
   In bepaalde zaken (b.v. in eenvoudige zaken die dienen voor de politierechter) volgt meteen een uitspraak. Soms wordt hiervoor een aparte zitting belegd. In het vonnis dat wordt uitgesproken staat welke straf de verdachte krijgt. Vrijspraak is ook mogelijk.

In sommige gevallen kan het Openbaar Ministerie die straffen ook zelf, dus zonder tussenkomst van de rechter, opleggen. Het Openbaar Ministerie kan ook besluiten om niet tot vervolging over te gaan. De zaak wordt dan geseponeerd en ook dan komt de rechter er niet aan te pas.

Het strafrecht is gericht op een aantal doelen: allereerst moet het voorkomen dat iemand die een strafbaar feit pleegt dat opnieuw doet omdat hij/zij ervoor gestraft wordt (speciale preventie). Vervolgens heeft het strafrecht tot doel in het algemeen te voorkomen dat mensen strafbare feiten plegen door voorbeelden te stellen en bepaalde gedragingen te bestraffen (generale preventie). Verder heeft het strafrecht als doel om te vergelden: iemand die een strafbaar feit heeft gepleegd moet daarvoor boeten doordat hij een straf krijgt. Boontje komt om zijn loontje… Deze doelstellingen hebben te maken met het handhaven van de wet door de overheid die aldus laat zien dat bepaald gedrag ontoelaatbaar is en dat daartegen wordt opgetreden. Daarnaast heeft het strafrecht nog als doel om degene die benadeeld is door een strafbaar feit (het slachtoffer of de samenleving in het algemeen) genoegdoening te bieden. Dit laatste gaat om een algemeen of specifiek gebaar van de dader richting de benadeelde, bijvoorbeeld door een boete te betalen, een werkstraf te verrichten of de geleden schade te vergoeden.

Strafrecht is al met al met name gericht op de dader, op zijn/haar daad en de gevolgen daarvan voor het slachtoffer. Het slachtoffer zelf heeft maar nauwelijks een plek in de behandeling van een strafzaak.

Wat is herstelrecht?

Herstelrecht is afgeleid van de Engelse term Restorative Justice. Het vindt zijn oorsprong in Nieuw Zeeland waar de oorspronkelijke bewoners, de Maori's, conflicten oplosten op een manier waarbij de aandacht vooral was gericht op herstel van de aangerichte schade en van de verstoorde relatie en minder op afwijzing van de dader(s).

Deze oorspronkelijke bewoners woonden in kleine gemeenschappen met elkaar en gingen ervan uit dat degene die iets strafbaars gedaan had vroeg of laat weer terug zou komen in die gemeenschap. Zij vonden het daarom belangrijk dat de manier waarop recht gedaan werd, herstel zou opleveren van wat "stuk" was gemaakt door het delict.

Een *herstel*rechtelijk proces bevat de volgende kenmerken:
- de dader neemt verantwoordelijkheid voor wat hij heeft gedaan
- iedereen die betrokken is bij het delict neemt actief deel aan het proces
- er is ruimte voor het herstellen van de veroorzaakte schade. Het gaat dan om herstel van de materiële schade (wat is er kapot gegaan?) en de immateriële schade (emotionele gevolgen)
- de uitkomst is probleemoplossend en gericht op de toekomst
- deelname is vrijwillig

Herstelrecht is een proces om allen, die een belang hebben bij een specifiek delict, waar mogelijk te betrekken om gezamenlijk schade, behoeften en verplichtingen te benoemen en daaraan tegemoet te komen met het oog op herstel en rechtzetten/genoegdoening waar mogelijk . Ofwel, herstelrecht beoogt de betrokkenen zelf te laten (mee)beslissen over wat er moet gebeuren na een delict of conflict.

Daarbij staan de volgende vragen centraal:
- Wie is er getroffen?
- Wie neemt daarvoor verantwoordelijkheid?
- Wat heeft de getroffene nodig om te kunnen herstellen?
- Wat heeft de veroorzaker te doen om er weer bij te horen?
- En is dat dan ook voor alle betrokkenen voldoende of moet er nog meer gebeuren?

Herstelrecht gaat dus letterlijk om het recht zetten en herstellen van leed en relaties. Het raakt aan het strafrecht omdat het hier ook gaat om genoegdoening. Waar het bij strafrecht ook gaat om het straffen van de dader gaat het bij herstelrecht slechts om het vaststellen van passende maatregelen en afspraken waarbij zowel veroorzaker als benadeelde belang hebben en waar zij het wederzijds mee eens zijn. Strafrecht gaat in die zin vooral *over* partijen (veroorzaker en benadeelde), herstelrecht vooral *met en door* partijen. Anders gezegd, in het strafrecht zijn er anderen die beslissen en bepalen over wat goed is voor dader en slachtoffer en in het herstelrecht zijn vooral veroorzaker en benadeelde zelf aan zet om te bepalen wat goed voor hen is en waar ze behoefte aan hebben. In dat opzicht is strafrecht vooral een juridische aangelegenheid en herstelrecht meer een psychologische kwestie.

Het één hoeft het ander niet uit te sluiten en in de huidige praktijk van het strafrecht krijgt het herstelrecht voorzichtig een plek in het bestel. In het herstelrecht hebben veroorzaker en benadeelden een even sterke stem, ze zijn als het ware gelijkwaardige partijen. Waar het strafrecht met name gericht is op de dader en diens daad is het herstelrecht vooral gericht op de gevolgen van de daad voor beide partijen en wat zij willen regelen om de negatieve gevolgen van het voorval zoveel mogelijk te repareren. In zekere zin is herstelrecht dus ook reparatiewerk.

Opdracht 8: Schrijf op welke nieuwe kennis of inzichten je hebt gekregen

Herlees de fragmenten die je met een marker hebt aangegeven. Schrijf vervolgens in maximaal 15 zinnen op welke nieuwe kennis of inzichten je hebt gekregen.

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Opdracht 9: Belangrijke woorden

Hieronder staan een aantal woorden, die vaak gebruikt worden om het strafrecht of om herstelrecht mee te omschrijven. Zet de woorden op de goede plek in het schema op de volgende bladzijde. Het kan zijn dat bepaalde woorden of zinnen gebruikt worden om zowel het strafrecht als het herstelrecht mee te omschrijven. Plaats die dan niet in het schema.

Vrijwilligheid Dwang Vertrouwelijk Openbaar

Actieve rol van het slachtoffer Actieve rol van de dader

Confrontatie Gesprek tussen dader en slachtoffer Aanklager

Bemiddelaar Officier van justitie

Vonnis Convenant Verzoening

De dader staat centraal Het slachtoffer staat centraal

Zwijgende daders Sprekende daders

Leed toevoegen Herstellen Iets goed maken

In de rechtszaal Buiten de rechtszaal

Slachtoffer stelt vragen aan de dader Excuses maken richting het slachtoffer

Vergelden De dader neemt verantwoordelijkheid Afschrikking

Als slachtoffer vragen kunnen stellen aan de dader

Juridische professionals zijn aan het woord De betrokken burgers zijn aan het woord

Ontkennende daders Bekennende daders

Als de ene partij wint, verliest de andere Beide partijen hebben iets te winnen

Oplossingsgericht Vonnisgericht

Daders moeten streng worden gestraft omdat slachtoffers dat graag willen

Partijen laten zich vertegenwoordigen door professionals Partijen nemen zelf actief deel aan het proces

Restorative Justice Retributive Justice

Woorden en zinnen die horen bij strafrecht	Woorden en zinnen die horen bij herstelrecht

5 Bepaal je positie: wat vind jij?

Tijdens de derde les gaan jullie met elkaar in debat over of je voor- of tegenstander bent van bredere toepassing van herstelrecht. Ter voorbereiding op dit debat word je gevraagd vast na te gaan hoe jij hier zelf op dit moment persoonlijk in zit en welke argumenten je daarvoor hebt. Met andere woorden: ben je met wat je nu weet voor- of tegenstander van meer mogelijkheden voor toepassing van herstelrecht in en naast het strafrecht en waarom?

Opdracht 10: Bedenk argumenten bij de stellingen ter voorbereiding op het klassikale debat

Bedenk bij onderstaande stellingen minimaal één argument voor en minimaal één argument tegen de betreffende stelling. Je formuleert dus minimaal vier argumenten in totaal:

Stelling 1: "Herstelbemiddeling is een passende aanvulling op het strafrecht"

Argument(en) **voor** deze stelling:

.....

Argument(en) **tegen** deze stelling:

.....

Stelling 2: "Slachtoffers hebben niks aan herstelbemiddeling, het werkt alleen in het voordeel van daders".

Argument(en) **voor** deze stelling:

.....

Argument(en) **tegen** deze stelling:

.....

Opdracht 11: Lees de rap "Als ik je zie dan groet ik je"

Kami-Kazi is de artiestennaam van Safoan Mokhtari die naast rapper ook jongerenwerker is. In zijn hoedanigheid als jongerenwerker op IJburg is hij door Julia Roeselers geïnterviewd en daarom is hij te zien in de documentaire "Als ik je zie dan groet ik je".

Julia's ervaringen en herstelgerichte opstelling richting haar dader heeft hem geïnspireerd tot het schrijven van onderstaande rap. Lees de rap ter voorbereiding op opdracht 11.

"Als ik je zie dan groet ik je" - Kami-Kazi

Julia die wil het goed maken, omgekeerde wereld
Een overval is laf, iets voor omgekeerde kerels
Geen toekomstperspectief dus wat kan mij het deren
Fouten mag je maken alleen als we ervan leren

Nu maken ze een film maar ik wil niet eens acteren.
Beroep op mijn zwijgrecht ik praat door te negeren
Niets om te spenderen heb soms niet eens kleren
Wat kun je concluderen als je niets kunt consumeren

Ik houd van mijn moeder ooit zal ik gaan studeren
ik moet mij concentreren slechte vrienden gaan blokkeren
Ik hoor ze zeggen geen goede vader, maakt een goede dader
Ik ga liever dood dan me eigen groep verraden.

Maar aan het einde is er wel licht dus wellicht ontmoet ik je
Met een lach op mijn gezicht als ik je zie dan groet ik je

Opdracht 12 a: Schrijf zelf een rap, gedicht of klein opstel (blog) waarin je verwoordt wat jij vindt van herstelrecht

(of kies voor opdracht 12 b hieronder)

Denk niet te lang na, en probeer gewoon op te schrijven wat je gevoel je ingeeft

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

Opdracht 12b: Maak een fotocollage, filmpje of vlog over wat jij vindt van herstelrecht

Deel dit met je docent en als je wilt (is niet verplicht) via sociale media (YouTube, Linoit, Facebook of een ander medium naar keuze) met je klasgenoten